

II Fòrum del Medi Natural

Per uns usos compartits
del medi natural

Sabadell • 17 de desembre de 2005

**Generalitat
de Catalunya**

**Informe de resultats
i conclusions >>>**

PRESENTACIÓ

La nostra societat és cada cop més complexa, com també ho són les decisions que cal prendre des de les diferents instàncies de responsabilitat pública. Els problemes ens mostren múltiples i sovint contradictòries dimensions. Volem, per exemple, creixement econòmic, però sense renunciar a la sostenibilitat social i ambiental del nostre entorn. Volem facilitats de transports i més infraestructures, però també mantenir cultures locals i protegir els espais naturals.

La ciutadania, per la seva banda, és, afortunadament, cada cop més exigent i sofisticada. No només espera que els poders públics donin resposta a les demandes socials, sinó que a més ho facin respectant les seves pròpies prioritats, amb qualitat i sense perjudicar els nivells de qualitat de vida assolits. Vol respostes que equilibrin els diferents interessos i que, alhora, s'adeqüin a les seves necessitats.

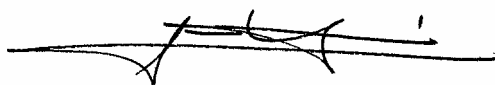
La gestió del **medi natural** és una bona mostra d'aquesta complexitat. El medi natural és un espai del que gaudir i un recurs per aprofitar. El medi natural és per definició un espai on es troben usos que no sempre són compatibles. El medi és, tal com ja recollia el títol del primer Fòrum del Medi Natural, un espai compartit on conflueixen interessos diversos. El medi natural, en definitiva, és un espai complex que reclama ser gestionat reconeixent aquesta complexitat; reconeixent, amb d'altres paraules, la necessitat de fer-ho escoltant als múltiples actors que, cadascun des de la seva òptica, l'usen i el coneixen. Només incorporant aquesta complexitat es podrà gestionar adequadament aquest espai divers i compartit.

Els responsables públics, per tant, hem de prendre decisions complexes, però hem de prendre-les i hem de fer-ho adequadament,

comptant amb les aportacions i la implicació de la ciutadania. És en aquest context que des de la Direcció General de Medi Natural, amb

la col·laboració de la Direcció General de Participació Ciutadana, s'ha endegat una iniciativa pionera. Una iniciativa que, d'una banda, reconeix la complexitat de les decisions a prendre en la gestió del medi natural i que, d'altra banda, considera que per abordar aquesta dificultat el que cal no és tancar-se al despatx sinó discutir-ho amb el conjunt d'actors implicats. Es tracta, en definitiva, d'obrir un diàleg entre tots; un diàleg que estem convençuts ajudarà a millorar les decisions que hem de prendre.

El 12 de juny de 2004 vam celebrar a El Muntanyà el primer Fòrum Medi Natural, mentre que el 17 de desembre de 2005 a Sabadell vam fer el segon. Aquestes sessions usen una metodologia innovadora per tal de generar un espai on no només sigui possible escoltar les diferents veus i opinions respecte l'ús i la gestió del medi natural, sinó que a més aquestes es recullin de manera ordenada i sistemàtica. Només així ens serviran per satisfer el que és un objectiu compartit: posar en marxa aquelles actuacions que facilitin la millor gestió del medi natural.

Ramón Luque
Director general de
Medi Natural

Quim Brugué
Director general de
Participació Ciutadana

ÍNDIX

---

1. Desenvolupament de la jornada i continguts aportats

1.1 Presentació.....	5
1.2 Mapa Mental col·lectiu.....	6
1.3 Pla d'acció: el futur comença el dia després	16

2. Resultats

2.1 Consideracions prèvies.....	23
2.2 Anàlisi DAFO dels resultats continguts.....	24
2.3 Consideració final	27

3. Les conclusions i els aprenentatges.

1. Desenvolupament de la Jornada i continguts aportats

1.1 Introducció

Per a la segona edició del Fòrum del Medi Natural la Direcció General de Medi Natural, del Departament de Medi Ambient i Habitatge, va escollir com a tema central el debat entorn els **“Usos compartits del medi natural”**.

Aquest Informe presenta els continguts generats al llarg de tota la sessió de treball que es va realitzar el 17 de desembre de 2005 a Sabadell. Una sessió que es va desenvolupar a través de 3 moments:

- Una mirada a les pròpies percepcions sobre els conflictes i els reptes en l'ús del medi natural. Es tractava de construir un “mapa mental”; és a dir, identificar aquelles idees sobre les quals prenen forma les nostres percepcions entorn l'objecte de la sessió.
- En segon lloc, a través de mirades al futur, es va demanar als participants que prepararessin actuacions destinades a fomentar i ordenar l'ús compartit del medi. El què i el com d'aquestes actuacions ajudava a passar de les percepcions inicials a la pràctica i la quotidianitat.
- Finalment, i aquesta és una aportació dels conductors de la sessió, es presenta un estudi DAFO que permet recollir les principals aportacions de la sessió i ordenar-les a partir dels ja

coneguts criteris de “debilitats, amenaces, fortaleses i oportunitats”.

1.2 Mapa Mental col·lectiu

La sessió de treball s’inicia amb una dinàmica de treball destinada a abocar les idees i les percepcions que conformen allò que anomenem el “Mapa Mental” entorn l’ús compartit del medi natural.

Després de la primera recollida d’idees, proposades individualment, cada grup n’escull una per a desenvolupar-la, ampliar-la, l’enriquir-la i l’explicar-la a la resta dels participants. Cal destacar el fet que cadascun dels set grups va triar un eix d’actuació diferent, la qual cosa va aportar molt aprofitament i un ventall més ampli de debat als continguts generats al llarg de tot el dia.

En total, van sorgir de l’elaboració del Mapa Mental vint-i-nou idees que van recollir, com a mínim, el suport de dos participants.

- **Els motoristes no són delinqüents** **69**
  - Escala, grau, nombre, proporció 6
  - Practicar esports de motor en zones humides és delicte 6
  - Familiar o turisme 9

- **Conèixer és respectar, estimar i defensar** **27**
  - Tenir cura 8
  - No és patrimoni de ningú 1
  - Amb respecte es pot construir 4

- **Incompetència legislativa** **29**
  - Aplicació del marc legislatiu 1

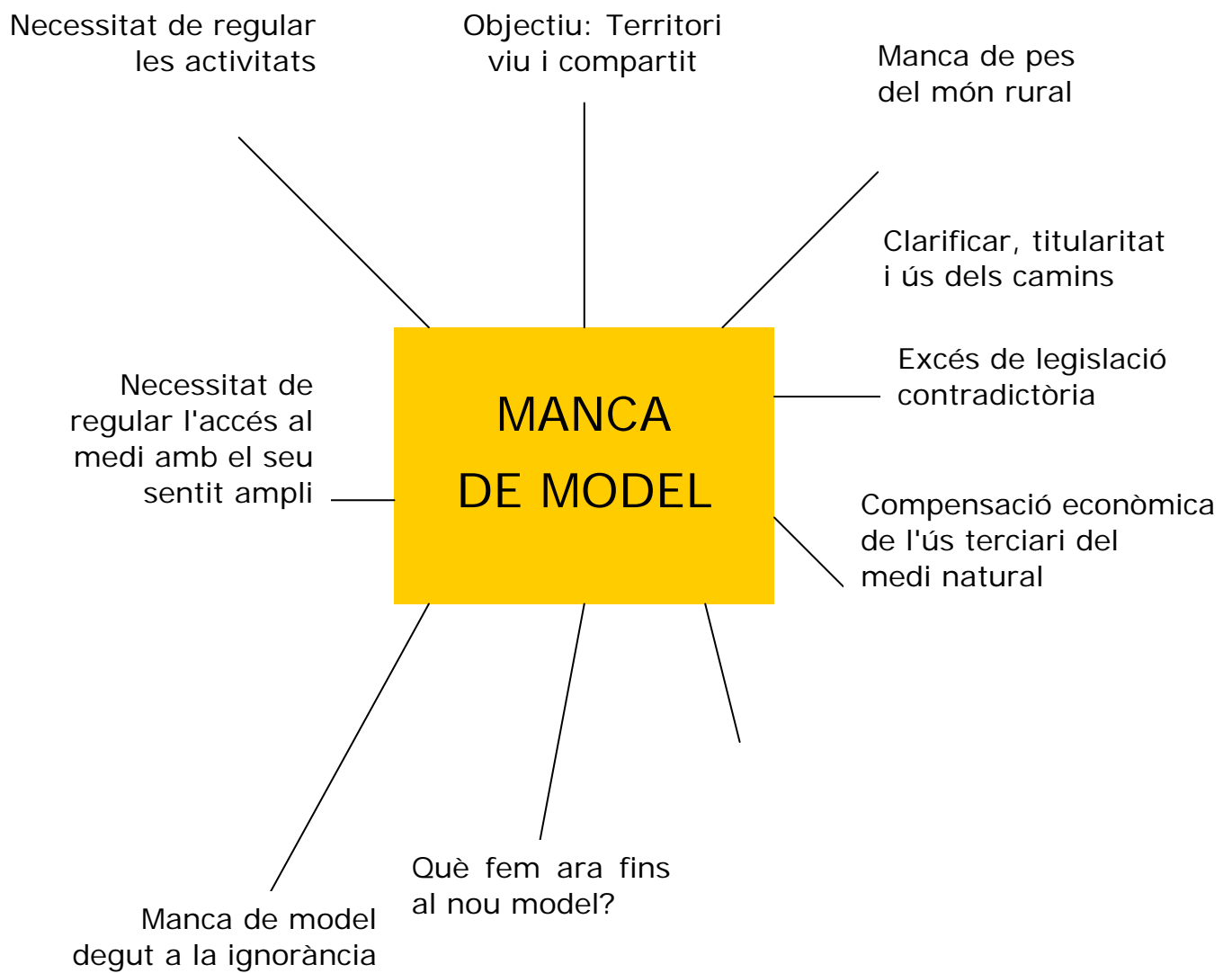
• Especuladors del medi	27
Falsos apologismes	1
• Convèncer millor que vèncer	24
Ens hem d'entendre	4
• Manca de model	20
Solucions i propostes a llarg termini	6
• Desaparició i activitat agrària	20
Diferents percepcions del medi	1
Diferents percepcions de la conservació ambiental	2
• Sentit comú	22
• Els propietaris, pràcticament ja no ho són	18
• Educació	13
• Solucions ara	11
• Canvi accelerat del medi	9
• Més recursos públics	9
• Nous usos sostenibles	8
• Perill desaparició ramaderia extensiva	8
• Litoral és medi natural	8
• Establir sinèrgies entre els diferents actors	7
• Canvi de valors	5
Ecologisme urbà vs. Ecologisme rural	1
• Fragilitat alta muntanya	5
• Canvi d'usos	5
• Canvi climàtic	5

• Turisme depredador	4
• El medi ens sosté	4
• Si paguem tots, decidim tots	4
• Éssers humans són medi natural	3
• Parc temàtic	3
• Excursionisme en detriment	2
• Medi canviant	2
• Oportunitats	2

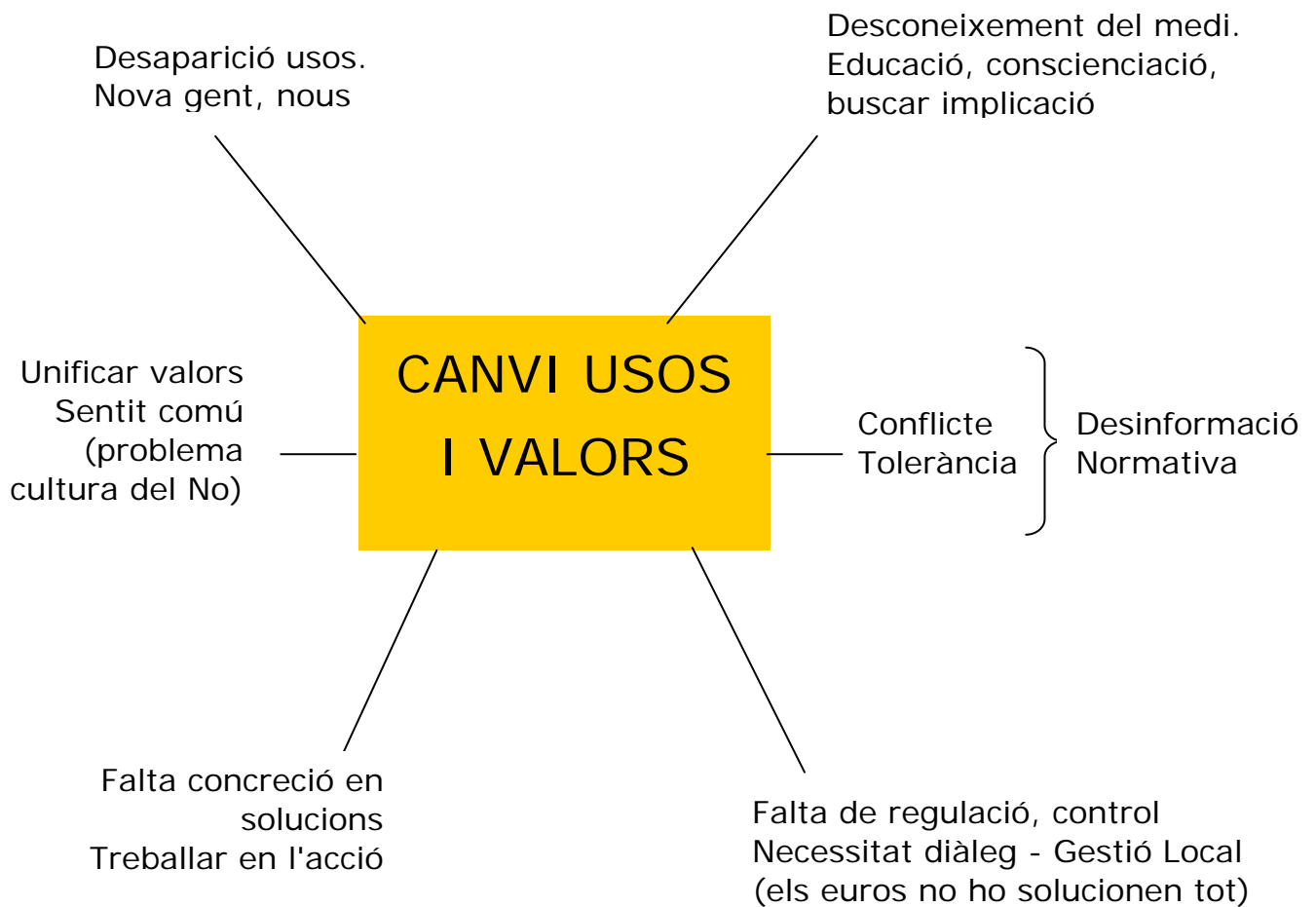
a) GRUP 1

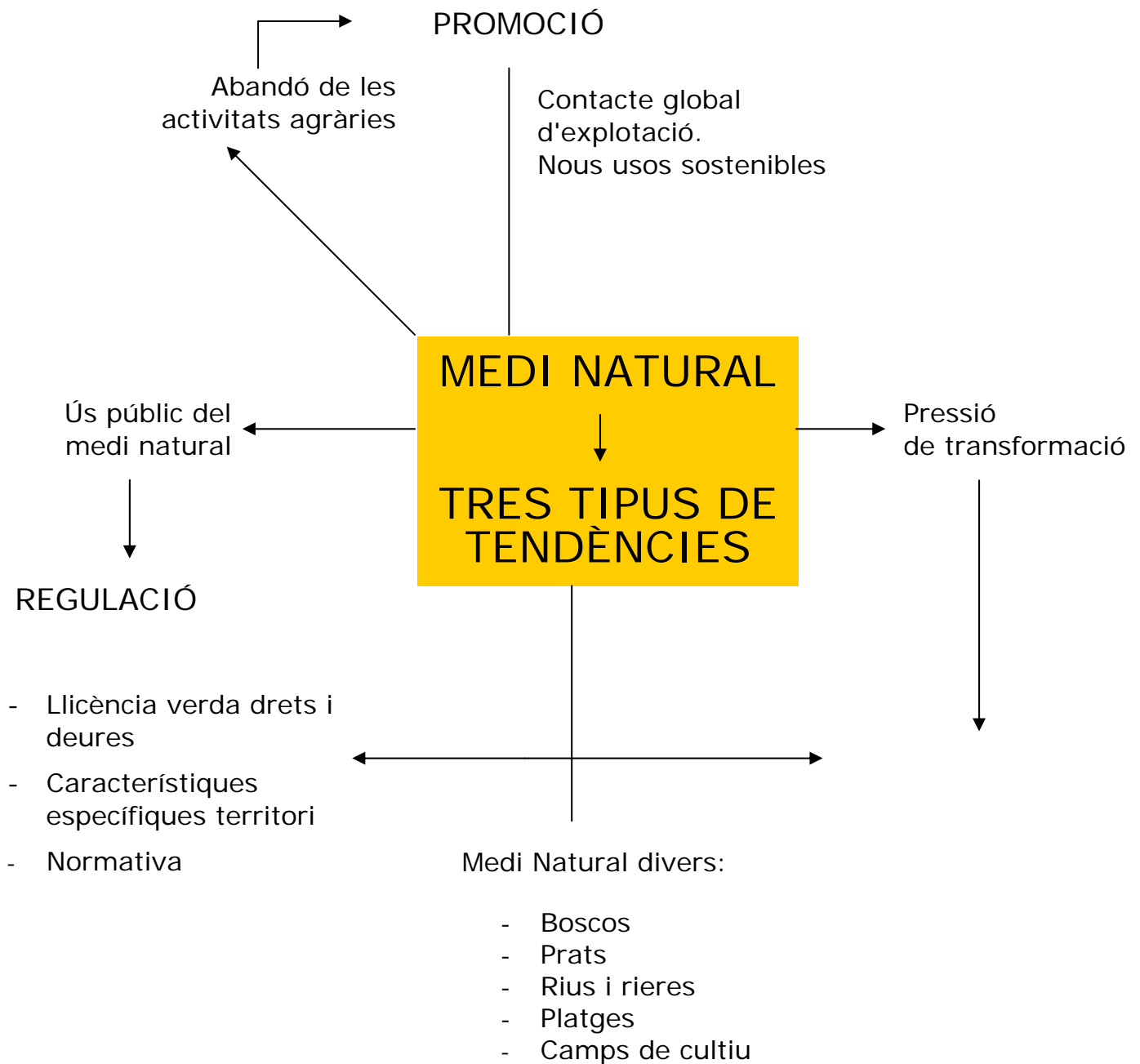
b) GRUP 2

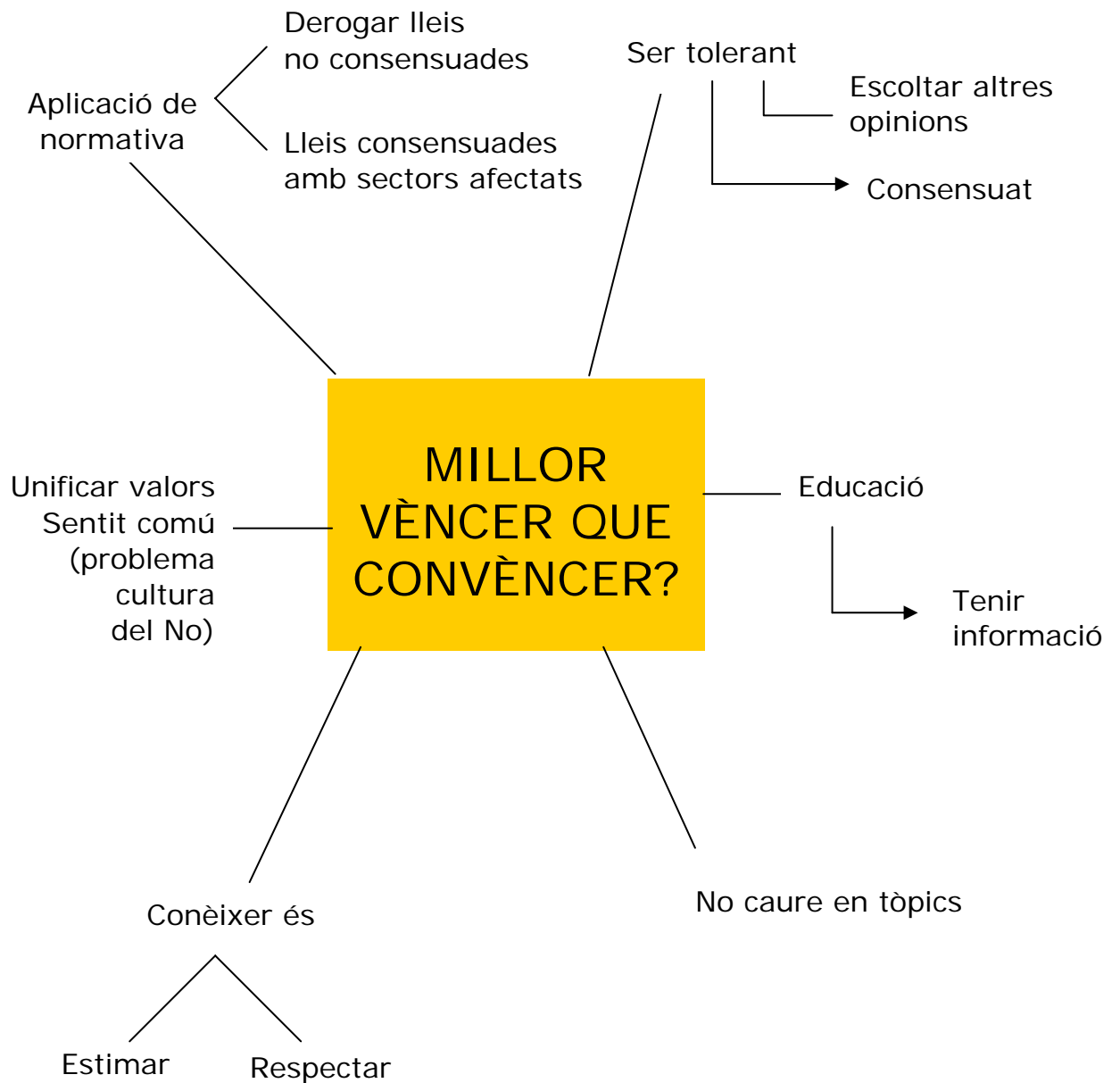
c) GRUP 3

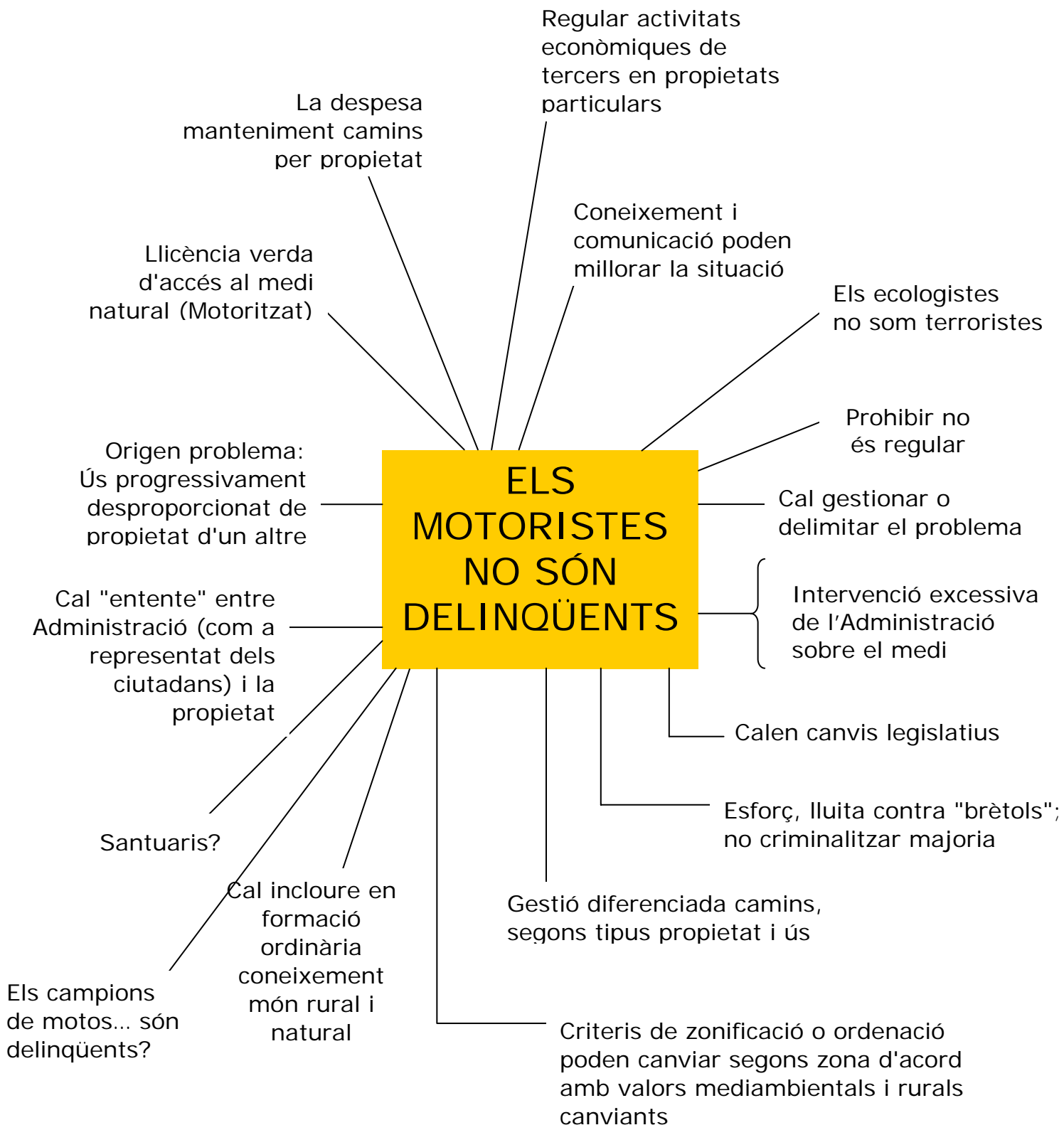

d) GRUP 4

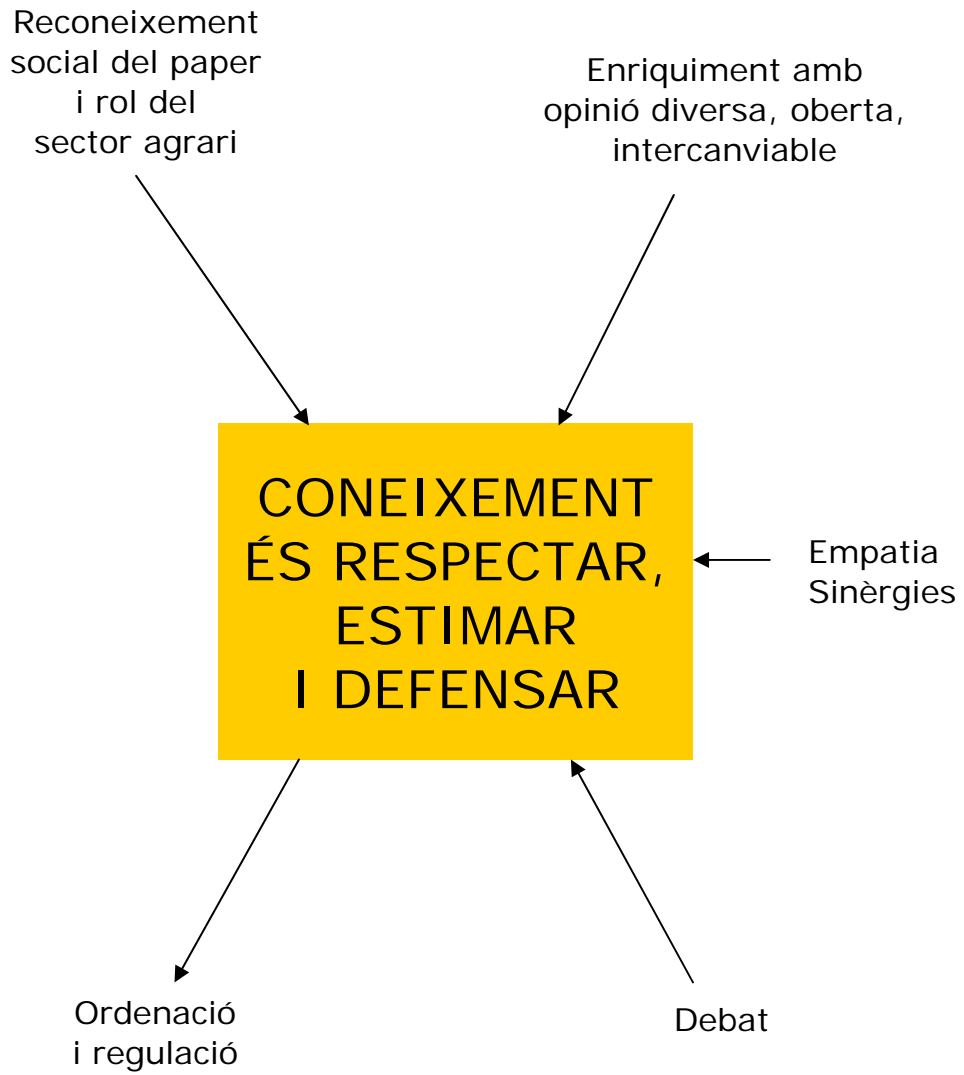

e) GRUP 5

f) GRUP 6

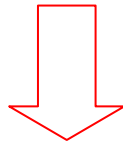

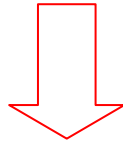
g) GRUP 7

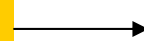
Medi ← Pressió → Massificació

No es pot fer tot a tot arreu

Regular segons zones
(Estudis previs específics, etc.)

Coneixement i convivència

1.3 Plans d'acció: el futur comença el dia després

Després d'esbossar tots els conceptes generats al voltant del tema central, l'objectiu de la jornada és, a partir de l'anàlisi i reflexió al voltant de totes les idees exposades i debatudes, realitzar una projecció cap un futur desitjat i ideal.

Aquest futur és treballat per cada grup a partir dels QUÈ i COM consensuats, especificant amb quins suports caldria comptar per permetre la realització de les accions assenyalades i la seva projecció i el seu desenvolupament en el curt i el llarg termini.

PLANS D'ACCIÓ

a) CURT TERMINI

	QUÈ	COM	SUPORTS
GRUP 1	<ul style="list-style-type: none"> > Poder circular pel medi natural (lúdic i esportiu) amb el suport de l'Administració, mitjançant una moratòria de la llei actual i l'elaboració d'un codi de comportament > Endegar una campanya educativa amb continguts cívicoambientals	<ul style="list-style-type: none"> > Amb unes normes coherents per a tothom > Castigar l'incivisme > Afavorir l'associacionisme dels usuaris del medi > Establir mètodes de control tipus llicències sempre que reverteixin en el medi natural > Educació i coneixement entre els col·lectius	<ul style="list-style-type: none"> > Administració

		> Cal conèixer l'equilibri del medi ambient i respectar els altres	
GRUP 2	<u>EDUCACIÓ I RESPECTE</u> > Educació i comportament racional > Respecte propietat > Conscienciar, educar, dialogar, entre tots els col·lectius que accedim al medi > Informació i educació > Que el futur de l'accés motoritzat al medi natural es clarifiqui d'una vegada	<u>PEDAGOGIA</u> > Educació, respecte i tolerància; sentit comú > Respectar als propietaris i gent que treballa i que viu a la muntanya > Coneixement, formació i informació > Pedagogia des de 1r de Primària Empatia a l'entendre's	> Departament d'Ensenyament > Associacions locals > Usuaris
GRUP 3	> Posar en marxa els treballs realitzats per la Generalitat i les associacions per regular l'accés motoritzat al medi natural > Comitè de seguiment del procés d'elaboració del projecte, la seva transformació en llei i la seva aplicació i compliment. > Pla d'educació de l'ús del medi, a l'escola > Pla de vigilància de l'ús inadequat del medi	> Projecte de govern > Educació cívica i medi ambiental	> Generalitat, afectats i interessats > Generalitat, afectats i interessats > Educació ambiental / Departament Medi Ambient i Habitatge Departament de Medi Ambient,

			Departament d'Interior; afectats i interessats
GRUP 4	<ul style="list-style-type: none"> > Medi natural sa: Continuar trobada en grups multidisciplinars i equilibrats en l'àmbit comarcal > Medi natural compartible (hi cap tothom): Proposar solucions viables i realistes a l'Administració 	<ul style="list-style-type: none"> > Consensuar els usos del medi (no imposar); sostenibilitat > Elaborar un esborrany d'actuació > Pautes de comportament > Optimitzar recursos: no duplicar tasques Administració / ONG (federacions / associacions) > Comissions de seguiment 	> Administració
GRUP 5	<ul style="list-style-type: none"> > Educar als usuaris del medi ambient; en especial la mainada. > No tenim model > Arreglar el medi natural > Cal respectar als valors humans > Respectar l'home va junt amb respectar el que l'envolta > Modificar la llei de motorització al medi natural 	<ul style="list-style-type: none"> > Portar a les aules l'educació a l'accés del medi > Implicant totes les parts afectades > A les escoles, educar en el respecte als valors humans (va aparellat al respecte del medi) 	<ul style="list-style-type: none"> > Departament d'Educació, Departament de Medi Ambient i Habitatge; totes les institucions, ONG, mitjans de comunicació > Departament del Medi Ambient i Habitatge

	> A través del coneixement	> Formació	
GRUP 6	> Conscienciació ambiental	> Campanya de l'ús del medi natural	> Administracions > Entitats financeres > Mitjans de comunicació > Sectors afectats Escoles i universitats
GRUP 7	> Recuperació rius > Lleis per consens dels col·lectius > Activitats al medi > Educació	> Nova llei pesca > Participació social > Informació > Equips tècnics multidisciplinars	> Administració i els col·lectius d'usuaris, propietaris > Administració, col·lectius d'usuaris, empresarials i propietaris > Administració, escoles, entitats, televisió, mitjans Col·legis oficials, etc.

b) LLARG TERMINI

	QUÈ	COM	SUPORTS
GRUP 1	> Una nova llei per a tothom, amb sentit comú.	> Amb acord de tots els usuaris del medi natural > Una llei elaborada amb sentit comú i consensuada pels diferents col·lectius > Amb la participació de: usuaris del medi, propietaris, tècnics	PARTÍCEPS > Polítics que facin la llei per aportar una convivència de tots els col·lectius

<p>GRUP 2</p>	<p>REGULACIÓ, PLANIFICACIÓ, LEGISLACIÓ</p> <ul style="list-style-type: none"> > Arribar a la sostenibilitat del medi > Que el medi natural continuï existint amb l'ajuda de tots els usuaris > Col·laborar: es fan més favors per amistat que per obligació > Harmonia entre els diferents col·lectius > Economia sostenible per a la gent autòctona > Consens i harmonia > Regulació accés <p>Accés respectuós al medi consensuat amb els diferents usuaris i que tothom pugui gaudir</p>	<p>GESTIÓ LOCAL CONSENSUADA</p> <ul style="list-style-type: none"> > Gestió local del territori, consorcis > Senyalització correcta del medi natural > Amb regulació consensuada per tots els usuaris > La regulació des del mateix lloc d'origen, des de la mateixa zona 	<ul style="list-style-type: none"> > Administració > Associacions locals > Consorcis
<p>GRUP 3</p>	<ul style="list-style-type: none"> > Duplicar la producció d'agricultura i ramaderia ecològiques > Posar en marxa a tot el territori els contractes globals d'explotació > Banda ampla rural > Promocionar renovables 	<ul style="list-style-type: none"> > Optimitzar recursos 	<ul style="list-style-type: none"> > Departament Medi Ambient i Habitatge, pagesos, interessats i Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca > Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca > Departament de Política Territorial i Obres Públiques

			> Departament de Treball i Indústria
GRUP 4	<p>> Medi natural sa: tenir llei aplicable que defineixi diferents usos del territori</p> <p>> Medi natural compartible (hi cap tothom): seguir amb bon ambient com en aquesta trobada</p>	<p>> Coratge polític</p> <p>> Consensuar els usos del medi</p> <p>> Educar i informar: LOE: educació ambiental</p> <p>> Optimitzar recursos agilitar l'Administració</p> <p>> Comissions de seguiment</p> <p>Amb trobades com aquesta</p>	
GRUP 5	<p>> No tenim model</p> <p>> Aturem les indústries contaminants i perilloses per a la salut: GREFACSA i Escorxador de Navès</p> <p>> Aturem els centres de falconeria, espoliadors i reproductors d'espècies al·lòctones: Odèn</p> <p>> Aturem l'especulació del medi: esquí i golf vinculat a</p>	<p>> Aplicar sancions adequades als especuladors i no sancions–acudit fruit del tracte de favor de l'Administració</p>	<p>> Departaments de Medi Ambient i Habitatge, Agricultura, Ramaderia i Pesca, Política Territorial i Obres Públiques.</p> <p>> Direcció General de Qualitat Ambiental, Agència Catalana de l'Aigua, Agència Catalana de Residus, Direcció General de Seguretat Ambiental</p>

	urbanitzacions elitistes, disperses i espoliadores com: FADESA, Baqueira, Vallflosca, Port del Compte.		
GRUP 6	<ul style="list-style-type: none"> > Conscienciació Ambiental > Ordenació adequada > Conservar el medi natural 	<ul style="list-style-type: none"> > Educació Ambiental en la formació bàsica: assignatura sobre l'ús del medi natural > Normes aplicables que perdurin amb el temps > Llei bàsica que reguli l'ús del medi natural, que simplifiqui tràmits > Taules sectorials amb objectius concrets Crear un fons financer per conservar el mosaic territorial 	<ul style="list-style-type: none"> > Departament d'Educació, Associació pares, Associacions professors > Administració, usuaris, entitats col·laboradores
GRUP 7	<ul style="list-style-type: none"> > Zones humides > Biodiversitat conservació > Taxes finalistes 	<ul style="list-style-type: none"> > Aplicació de les lleis actuals > Llei biodiversitat 	<ul style="list-style-type: none"> > Departament Medi Ambient Administració amb transparència, efectivitat, etc.

2. Resultats

2.1 Consideracions prèvies

Abans d'entrar a analitzar i valorar més en profunditat els resultats que es deriven del segon Fòrum del Medi Natural, volem destacar un clar biaix en favor de l'anomenat "sector del motor", molt probablement sobredimensionat dins l'univers de participants en la jornada. Aquesta distorsió metodològica es veu reflectida en el procés d'elaboració del mapa mental, on el concepte "els motoristes no són delinqüents" té una presència de lideratge molt destacada. No obstant, tot i aquest factor, la pròpia metodologia equilibra i pondera la seva incidència.

Malgrat aquesta elevada presència dels motoritzats (el 30% dels participants), en el conjunt d'assistents hi va haver una gran diversitat del món associatiu i institucional al marge del sector de la roda:

- ACCAMN, ADENC, Amics Vall del Ges, ASAJA, Associació d'Amics de la Vall de Lord, Associació Catalana de Talladors d'Arbres, Associació Professional d'Agents Forestals, CCOO, Centre Excursionista de Catalunya, Centre de la Propietat Forestal, FECOC, Consell Comarcal de la Segarra, Consorci Forestal de Catalunya, Federació Catalana de Pesca, Greenpeace, Institut Català d'Ornitologia, IPCENA, Mountain Wilderness, Rius amb Vida, Selecció Catalana de Motoserristes, Seo Birdlife, UGT, La Vola, World Nature, Xarxa de Custòdia del Territori.

Una diversitat que va permetre una sessió rica en aportacions i matisos. Fruit d'aquesta pluralitat és el disseny d'un mapa mental en el qual van recollir un total de 29 conceptes i idees que van rebre el suport d'almenys dues persones.

En aquest context, i considerant les característiques de l'eix central de la jornada, fem les següents consideracions.

- 1) El tema central del Fòrum —“usos compartits del medi natural”— té uns antecedents amb un fort component implícit d'interessos i posicions històricament enfrontats, de discussions, de debats, de culpabilitzacions mútues entre administracions locals i Generalitat, i entre entitats socials i cíviques d'àmbits molt diversos.
- 2) Aquest ventall d'interessos s'ha traslladat mimèticament en el desenvolupament de la dinàmica de la jornada, amb opinions, propostes i declaracions de bona voluntat que ja s'han donat anteriorment, però que encara són latents i sense una solució consensuada per als propers anys.
- 3) Les diferents idees, recomanacions i aportacions que s'han abocat a partir de l'eix central han conduït, i alhora ha enriquit, els factors clau que caldrà considerar en el moment de gestionar els resultats i elaborar els corresponents projectes per dur-los a la pràctica.

2.2 Anàlisi DAFO dels resultats continguts

Com a pas previ a l'elaboració de les conclusions de la jornada, s'ha realitzat una anàlisi dels resultats des d'una perspectiva de la matriu DAFO per delimitar aquells aspectes estratègics que posem a consideració dels responsables del Departament de Medi Ambient i Habitatge, amb la finalitat que els sigui un instrument d'utilitat a l'hora de reflexionar i dissenyar aquelles actuacions polítiques que millor ajudin a l'assoliment de l'objectiu de la jornada.

La matriu DAFO (debilitats, amenaces, fortaleces, oportunitats) permet una combinació dels aspectes positius i negatius (fortalesa i

debilitat) d'una organització o realitat projectats en el present, amb els riscos i possibilitats (amenaces i oportunitats) que l'entorn futur planteja a aquesta mateixa organització o realitat i, com és el nostre cas, en l'aplicació de determinades polítiques ambientals sense obrir conflictes difícils de tancar, posteriorment.

A partir de la dinàmica desenvolupada durant la jornada, juntament amb la tabulació i anàlisi de les dades obtingudes, l'equip de treball ha detectat els punts forts i febles, així com les amenaces i oportunitats de l'entorn.

a) PUNTS FORTS

- Voluntat i decisió, per part del Govern, d'assolir acords de consens entre les parts implicades en l'ús del nostre medi natural.
- Bona predisposició de les parts a col·laborar entre elles, i amb les Administracions, en la recerca d'aquest consens.
- Sensibilització, i comprensió, entre els usuaris del medi sobre la necessitat d'adopció de mesures polítiques de protecció del medi natural.

b) PUNTS DÈBILS

- Recels històrics entre els diferents col·lectius d'usuaris del medi natural.
- Impressió generalitzada d'una manca definida de model a seguir; d'actual conjunturalment, i no amb visió estratègica de futur.
- Desinformació i desconeixement.
- Manca d'accions formatives

c) AMENACES

- Encasellament de determinats col·lectius davant el que consideren un excés de pressió legislativa, que pot portar a una radicalització de posicions que impossibiliti qualsevol intent de diàleg i consens.
- Sentiment, entre aquests mateixos col·lectius, que no es legisla "en pro de" sinó "en contra de".
- Esgotament per part dels diferents col·lectius davant la celebració de trobades voluntaristes, però que no tenen la seva correlació amb l'adopció de mesures de consens i el seu posterior seguiment.
- L'absència d'una legislació interioritzada per les parts retarda l'aplicació d'aquelles mesures que són necessàries per a la protecció efectiva del medi.
- Terciarització del medi rural i banalització de les tasques agropecuàries: perill de convertir el camp i el bosc català en un gran parc temàtic.

d) OPORTUNITATS

- La necessitat de la defensa del patrimoni natural és un concepte que ja està arrelat en la consciència del conjunt de la societat i, per tant, entenen que l'Administració reguli els usos particulars en defensa de l'interès públic.
- El buit formatiu que encara hi ha, ofereix un llarg recorregut en l'educació en els valors de la sostenibilitat i respecte pel medi amb l'objectiu de formar ciutadanes i ciutadans conscienciats.

- La cura i atenció del medi natural representen una nova "oportunitat de negoci" per a tothom qui viu en àmbits rurals: contracte d'usos agrícoles i ecoturisme.
- Definir un model d'usos compartits, amb visió de futur i a llarg termini, que permeti a totes les parts implicades remar en la mateixa direcció sense que es malmetin energies per falta d'entesa. Ser pioners en iniciatives de defensa del medi natural.

2.3 Consideracions finals

A partir de tots els comentaris que s'han fet fins ara sobre l'anàlisi del desenvolupament de la jornada i dels resultats obtinguts, es considera que les que venen a continuació –agrupades en tres epígrafs- són les conclusions més importants a les que es va arribar en la sessió de debat del 17 de desembre de 2005.

a) FACTORS PSICOSOCIOLÒGICS DE L'ENTORN

Els recels històrics, la falta de coneixement i d'interacció mútua condueixen a uns prejudicis apriorístics entre els diferents col·lectius usuaris del medi natural, ja siguin subconscients o manifestos. Tot i l'esmentat biaix en favor del "sector de la roda", quan una part important dels participants s'adhereixen a la idea que "els motoristes no són delinqüents" és perquè entre bona part de la societat està estesa la idea que els motoristes destrossen el medi i desconeixen moltes de les normes de comportament intern que regeixen entre els motoristes organitzats. Aquest mateix exemple pot ser aplicable a la resta d'usuaris del medi natural.

Per tant, les accions educatives, pedagògiques, informatives, de coneixement mutu i les estratègies de comunicació social positiva,

són bàsiques per ajudar a crear una opinió més favorable, afeblint els prejudicis atàvics.

b) EL ROL DE L'ADMINISTRACIÓ

S'acaba de dir que el medi natural ÉS de tothom. Per tant, correspon als poders públics la seva defensa i regulació. En els primers llocs dels mapes mentals apareixen conceptes com "incompetència legislativa" o "manca de model". Som conscients que les polítiques de protecció del medi són elements nous en les agendes polítiques i no hi ha referents eficaços ens els quals fixar-nos. Això vol dir que ens trobem en un punt de partida encara incipient, i és en aquest context quan el rol de l'Administració cobra una major dimensió.

En aquest sentit, només amb el diàleg permanent de l'Administració amb els afectats i a partir del consens allunyat d'apriorismes podrem avançar en la consecució d'un marc legislatiu que sigui alhora efectiu i d'aplicació general. La conservació del patrimoni natural és el millor llegat que podem oferir a les generacions venidores per tant cal una visió legislativa de llarga volada que eviti les situacions conjunturals i el curt termini. I per fer-ho, no es poden obviar les aportacions dels diferents usuaris del medi que són, al cap i a la fi, els primers interessats en el seu manteniment.

Per la complexitat i diversitat del medi natural, ha de ser el Departament de Medi Ambient i Habitatge qui prengui la capdavantera en la normativització del medi, però en coordinació amb dels altres departaments que de manera directa o indirecta, també gestionen l'àmbit rural: el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, pel pes i importància que té l'activitat pagesa i ramadera en l'ús i atenció al medi rural; el Departament de Comerç, Turisme i Consum, atès el creixement dels sectors del turisme rural i de la comercialització dels productes agroalimentaris amb etiqueta

“ecològica”; i el Departament de Política Territorial i Obres Públiques, que és qui regula els temes urbanístics, fonamentals per als usos i protecció del medi ambient. Tampoc cal deixar de banda altres departaments com el d’Economia i Finances, en ser el camp un sector productiu encara vigent a Catalunya; el d’Educació, per la tasca pedagògica que es pot fer en el camp curricular d’educació en els valors de respecte al medi natural; el d’Interior, per contribuir a la regulació dels accessos i usos motoritzats al medi natural o el de Salut, per la repercussió que determinades activitats poden tenir sobre la salut pública de les persones i els animals.

Com sigui que l’administració pública més propera als ciutadans i ciutadanes és el govern local, cal escoltar la seva veu, atendre les seves peticions i queixes, ja que són ells els qui viuen el dia a dia del territori. Tot i que l’àmbit de desenvolupament legislatiu correspon al Parlament de Catalunya i al Govern la seva aplicació, la delegació subsidiària en les administracions de proximitat (ajuntaments, consells comarcals) és una condició inexcusable per a una correcta implementació de les polítiques de defensa del medi natural.

Així doncs, la defensa i protecció del medi natural, sota la direcció i el lideratge del Departament de Medi Ambient i Habitatge, es converteix en una qüestió interdepartamental, interadministrativa en un autèntic tema de país.

c) NECESSITAT D’EDUCACIÓ, INFORMACIÓ I PARTICIPACIÓ

En el desenvolupament dels diferents conceptes del mapa mental, s’ha incidit en la importància de l’educació i la informació com a instruments vàlids i idonis per superar el desconeixement i les idees preconcebudes. Educar i informar per créixer com a persones coneixedores, respectuoses i tolerants.

Així doncs, un tercer factor clau que s'ha revelat com a estratègic, i que ja ha estat apuntat, és la necessitat d'endegar un procés formatiu, informatiu i participatiu per sensibilitzar la ciutadania que l'ús racional i la protecció del medi natural és "cosa de tots". Ni els usuaris estan només per gaudir-ne; ni l'Administració està només per legislar i sancionar; i ni la resta de persones estem per plegar-nos de braços a veure com s'ho fan.

Formació per fomentar i educar en els valors del civisme i del respecte al medi natural, no només en els esglaons més elementals del sistema educatiu, sinó també en els nivells més elevats, potenciant no només els ensenyaments teòrics i descriptius, sinó amb activitats curriculars sobre el terreny. Com tampoc podem oblidar l'àmbit extraescolar, que és en el qual es mou la immensa majoria d'usuaris del medi natural: motoristes, boletaires, excursionistes, caçadors... tot un variat i ric teixit associatiu que ens ofereix un ampli ventall on incidir.

Un altre factor determinat, creiem que és aplicar dinàmiques rigoroses de participació transversal, col·laboració i gestió entre els diferents sectors implicats a l'hora de dissenyar aquelles polítiques que regulin l'ús del medi natural. Una jornada com la del 17 de desembre permet eliminar molts frens i percepcions errònies inicials, que sovint són les que fan perdre més temps i recursos. Caldria definir uns nuclis de participació i intervenció que, d'una banda, vetllessin per un desenvolupament legislatiu ajustat a les veritables necessitats i realitat del territori i que, al mateix temps, supervisés la seva correcta aplicació i per l'altra, actuessin com a corretja de transmissió, com a referents del procés educacional i informatiu en el seu territori o àmbit.

Finalment, com a conclusió global, la major part dels participants a la sessió van destacar que qualsevol iniciativa legisladora per acotar i normativitzar els usos del medi natural s'hauria d'afrontar des de la

transversalitat i d'acompanyada de potents actuacions de formació i informació, amb la màxima participació de les parts. Només així podrem enderrocar els murs mentals que condueixen al desconeixement, a la incomprensió.

3. LES CONCLUSIONS I ELS APRENTATGES.

Tal i com s'ha assenyalat en la introducció d'aquesta memòria, la celebració del II Fòrum del Medi Natural és la continuació d'un primer debat celebrat l'any 2004. En l'anàlisi de les seves conclusions i dels resultats obtinguts, per tant, no es pot obviar aquesta mirada retrospectiva i cal ser exigent per subratllar els avenços i els canvis en les actituds, però també continuar denunciant, si s'escau, les paràlisis, els prejudicis que no s'han superat, les iniciatives no endegades.

El mateix enunciat de la convocatòria ja ha volgut ser un indicador dels avenços produïts, del sentit del camí que s'ha començat a recórrer. La necessitat de compartir els usos del medi natural és àmpliament reconeguda per part de tots els sectors socials, des dels propietaris, pagesos i agricultors a les entitats naturalistes i conservacionistes, passant pels ciutadans i ciutadanes que exigeixen el seu dret a gaudir durant el seu temps d'oci d'un patrimoni que també és un bé comú. El punt de partida, per tant, no és exactament el mateix del que es va partir en el I Fòrum. El consens entorn de la idea de compartir l'espai significa un salt qualitatiu respecte d'altres actituds excloents, que posen l'èmfasi en les incompatibilitats i dificulten la resolució dels conflictes. El II Fòrum del Medi Natural ha constatat que estem avançant en aquesta direcció.

És clar que aquesta acceptació de la necessitat de compartir comporta una major exigència vers tots els sectors implicats. Exigeix

maduresa i compromís als ciutadans i ciutadanes. En aquest sentit, tal i com s'observa en el desenvolupament dels diferents conceptes del Mapa Mental, en el mateix Fòrum s'ha incidit en la importància de l'educació i la informació. Però també exigeix un major compromís de l'administració, les mancances de la qual es posen de manifest quan des del Fòrum es denuncia la manca d'un model a seguir o els buits del marc legal vigent.

Tanmateix en aquest punt també existeixen ara més coincidències que les que hi havia i s'estan obrint noves possibilitats que superen de nou el llistó de què es partia. La majoria dels assistents al Fòrum han coincidit en la necessitat d'introduir matisos en les lleis existents, de modificar alguns dels aspectes fins ara regulats i de regular-ne de nous. El consens entorn d'aquest punt és un nou element d'avenç social i facilita la tasca de l'administració, en la mesura que la legitima per actuar, diguem-ho així, amb caràcter d'urgència. La seguretat i les garanties jurídiques dels ciutadans i ciutadanes en l'exercici dels seus drets han de ser compatibles amb la conservació del medi natural.

Naturalment encara hi continua havent recels històrics. La falta de coneixement i d'interacció mútua encara condueixen a prejudicis apriorístics entre els diferents col·lectius usuaris del medi natural, que a vegades actuen de forma subconscient i d'altres de forma més oberta. Tot i l'esmentat biaix en favor del "sector de la roda", quan una part important dels participants s'adhereixen a la idea que "els motoristes no són delinqüents" és perquè entre bona part de la societat està estesa la idea que els motoristes destrossen el medi i desconeixen moltes de les normes de comportament intern que regeixen entre els motoristes organitzats. Si el II Fòrum també ha servit per trencar estereotips i per establir ponts de diàleg ens en podem donar tots plegats per satisfets.

Un diàleg, d'altra banda, que no només s'ha de produir entre els diferents agents socials que accepten la idea de compartir, sinó que també ha d'assignar un paper a l'administració, perquè la seva responsabilitat l'obliga a ser doblement receptiva. El II Fòrum del Medi Natural haurà completat els seus objectius si l'actuació de l'administració trasllada al camp de la presa de decisions, de les iniciatives legislatives i dels programes d'actuació l'esperit de consens, de reflexió conjunta i treball compartit que ha estat present entre els participants del II Fòrum.